

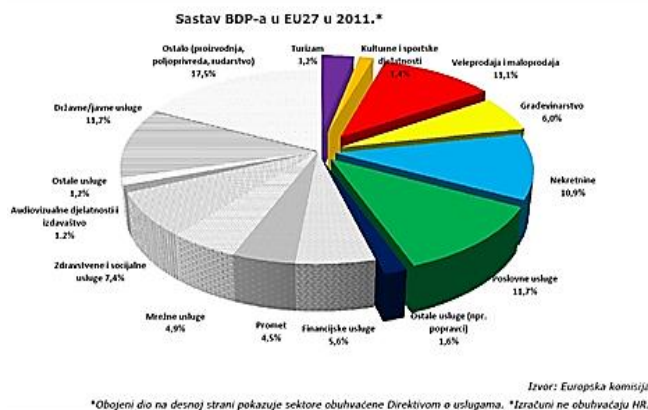
Jedinstveno (unutarnje) tržište najznačajnija je komponenta europskih integracija i predstavlja srž Europske unije jer otvara priliku za tržišno natjecanje gospodarskih subjekata i povećanje konkurentnosti europskog gospodarstva. Upravo poticanjem tržišne liberalizacije, slobode izbora i konkurencije na visoko integriranom tržištu, otvara se prostor za povećanje produktivnosti, efikasnosti, zaposlenosti, investicija i potrošnje.

Hrvatski poduzetnici i izvoznici mogu iskoristiti prilike europskog tržišta upravo zbog lakšeg administrativnog pristupa pojedinim djelatnostima, ujednačenijih pravila, lakšeg pristupa informacijama te dobrovoljnim normama kvalitete poslovanja.

I. VAŽNOST LIBERALIZACIJE TRŽIŠTA USLUGA I ROBA ZA GOSPODARSTVO EU

Tržište usluga je 2011. ostvarilo oko 70% BDP-a i zaposlenosti u Europskoj uniji (EU) što je u 2011. stvorilo oko 9 trilijuna eura vrijednosti. S obzirom da je oko 60% hrvatskog izvoza usmjereno na jedinstveno tržište EU-a, veliki je strateški značaj za hrvatsko gospodarstvo.

46 % BDP-a EU-a je unutar okvira Direktive o uslugama

Liberalizacija i otvaranje tržišta usluga i roba imaju veliki utjecaj kroz povećanje produktivnosti i efikasnosti poduzetnika. Učinci tržišne liberalizacije i integracija otvaraju prostor za povećanje produktivnosti, efikasnosti poduzetnika, zaposlenosti, realnih plaća, stranih investicija i prekogranične trgovine. **U uvjetima tržišnog natjecanja na unutarnjem tržištu EU-a potrebno je konstantno restrukturiranje poslovanja.** Ukidanjem regulatornih prepreka slobodi pružanja usluga i roba te administrativnim pojednostavljenjem uvjeta započinjanja poslovanja, potiče se konkurencija, što pridonosi sniženju cijena i usluga, a time i sniženju troškova poslovanja i rastu osobne potrošnje.

U listopadu 2015. Europska komisija objavila je Strategiju unutarnjeg tržišta za daljnju liberalizaciju tržišta usluga i roba. Uklanjanje preostalih prepreka i opterećenja je prioritet svih država članica, kako bi se stvorilo potpuno integrirano digitalno jedinstveno tržište.

Kada je u pitanju samo tržište usluga, bitno je istaknuti kako su pozitivni učinci liberalizacije tržišta uslugama u izravnoj vezi sa stupnjem administrativnog pojednostavljenja odnosno deregulacije uvjeta pružanja usluga, kao i poslovne klime u cijelosti. Tako Dutch Planning Bureau procjenjuje doprinos implementacije EU Direktive o uslugama rastu prosječnog godišnjeg BDP-a država članica EU-a između 0,6 do 1,5%, dok Copenhagen Institute daje istu procjenu na razini 0,8%. Dakako, Europska komisija procjenjuje kako bi ambiciozna deregulacija tržišta usluga i digitalizacija administrativnih procedura putem jedinstvenih kontaktnih točaka za usluge, doprinosila prosječnom godišnjem rastu BDP-a država članica od čak 2,6%. Europska komisija procjenjuje kako trenutno uklanjanje prepreka na temelju dosadašnje implementacije Direktive o uslugama na razini EU-a pridonosi prosječnom godišnjem rastu produktivnosti 4,7%, stranih investicija 3,8% i trgovine 7,2%. U slučaju prosječnog stupnja daljnje liberalizacije, odnosno dodatnog uklanjanja prepreka, taj bi se doprinos još dodatno povećao za barem 30%. U najboljem scenariju, liberalizacija tržišta usluga bi doprinijela godišnjem rastu produktivnosti 13,6%, stranih investicija 12,6% i trgovine 14,7%.

Ministarstvo gospodarstva provodi sljedeće horizontalne mjere:

- Inzistira na otvaranju uslužnih sektora za konkurenciju i tržišno natjecanje tamo gdje još postoje prepreke.
- Potiče ostvarivanje pozitivnih učinaka liberalizacije tržišta usluga upravo kroz što veću razinu administrativnog pojednostavljenja i deregulacije, kako bi se smanjili troškovi pristupa tržištu i započinjanja poslovanja, za što je potrebna suradnja s mnogim nadležnim tijelima.
- Nužnim smatra nastavak razvoja djelotvorne horizontalne koordinacije za provedbu reforme tržišta na način da s Ministarstvom vanjskih i europskih poslova i u suradnji s poslovnom zajednicom, ima autoritet u davanju zahtjeva nadležnim tijelima za uklanjanje regulatornih prepreka tržištu usluga i roba.
- Definira hrvatske stavove za što veći stupanj obostranog otvaranja tržišta usluga i roba između EU i Sjedinjenih Američkih Država (TTIP) te EU i Kanade (CETA), kako bi se dugoročno stvorilo transatlantsko jedinstveno tržište.

Veliki potencijal donosi i otvaranje europskog tržišta prema Sjevernoj Americi, tj. prema Sjedinjenim Američkim Državama (TTIP) i Kanadi (CETA). Doprinos rastu BDP-a EU od strane TTIP procjenjuje se na 0,5%, najviše zbog ukidanja carinskih, necarinskih i regulatornih restrikcija.

II. DEREGULACIJOM DO POVEĆANJA KONKURENTNOSTI I PRILIKA ZA RAST GOSPODARSTVA

Nužnost provedbe reforme tržišta usluga i roba posebno je naglašena od strane Radne skupine Vijeća EU-a za konkurentnost i rast, kao i u dokumentu, Single Market Act. Stvaranje uvjeta za daljnje otvaranje europskog tržišta usluga i roba te pojednostavljenje uvjeta poslovanja, smanjenjem administrativnih prepreka pravu poslovnog nastana te slobodi pružanja usluga i slobodi kretanja roba, jedan je od prioriteta gospodarske politike EU-a.

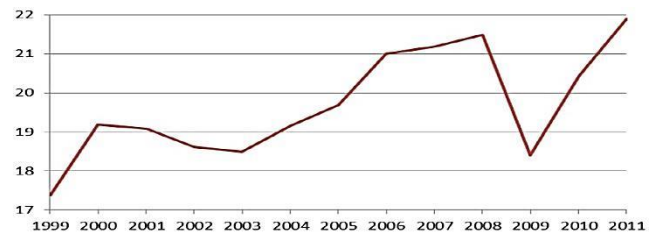
Regulatorne restrikcije mogu otežati tržišnu konkurenciju i internacionalizaciju te ujedno usporiti razvoj ekonomije obujma. Otvorenost za internacionalnu konkurenciju potiče inovativnost, svijest o troškovima i primjenu najboljih praksi kako bi se preživjelo i jačalo na tržištu (Copenhagen Economics, 2013). Stoga je uloga države u stvaranju regulatornih uvjeta za otvorenost i deregulaciju tržišta (McKinsey Copenhagen, 2010). Regulatorne reforme usmjerene na liberalizaciju tržišta usluga su važne, s obzirom da se konkurentnost i produktivnost potiču uklanjanjem administrativnih prepreka. U tom smislu, protekcionizam nije rješenje, već baš suprotno – otvorenost za međunarodno tržišno natjecanje te pristup stranim investicijama (OECD, 2013). Trgovinske prepreke mogu naštetiti i samim izvoznicima usluga (Sissons, 2011).

Slijedom navedenog, **pred hrvatskim gospodarstvom je izazov stvaranja održivih temelja za dugoročnu konkurentnost**. Rast na digitalnom jedinstvenom tržištu Europske unije, izazov stvaranja uvjeta za razvoj inovacija, rast dodane vrijednosti gospodarstva i izvozne orijentacije poslovanja pridonose internacionalizaciji gospodarstva i uključivanju u europske i globalne lance vrijednosti na tržištu usluga. Hrvatskim izvoznicima su otvorene velike prilike na tržištu od preko 500 milijuna potrošača. Preostale prepreke slobodi tržišta usluga i roba trebaju se ukloniti. To je prioritetna zadaća i Hrvatske kao i drugih država članica. **Ulaganja u kvalitetu i sofisticiranost poslovanja ključne su karike konkurentnosti hrvatskih izvoznika** na jedinstvenom tržištu. Konkurentnost gospodarstva moguća je uz pružanje usluga visoke dodane vrijednosti, složenosti i kvalitete. Poslovne prilagodbe hrvatskih poduzetnika u smjeru povećanja kvalitete ključne su za stvaranje konkurentne prednosti na europskom tržištu. Upravo u kontekstu sofisticiranosti poslovanja, prema Svjetskom gospodarskom forumu, Hrvatska je 124. po stupnju inovacijskih kapaciteta, 117. u svijetu po razvijenosti klastera, 98. po opsegu

marketinga, 97. po sofisticiranosti proizvodnih procesa (u smislu novih tehnologija) i 82. po razini uključenosti u lancima vrijednosti.

Kako smo dio jedinstvenog tržišta, Hrvatska je spremna komunicirati s drugim državama članicama kako bi ih poticala na uklanjanje administrativnih prepreka koje stoje na slobodnom putu hrvatskih izvoznika na jedinstveno tržište usluga i roba. Posebno je važno brinuti da je hrvatskim izvoznicima u praksi zajamčena sloboda prekograničnog pružanja usluga.

Od stvaranja jedinstvenog tržišta roba, udio trgovine robama u bruto dodanoj vrijednosti (BDV) Europske unije porastao je za 5%, s tim da je od 1999. do 2011. trgovina unutar EU-a, porasla sa oko 17% na gotovo 22 % BDP-a EU-a (Europska komisija, 2014), kako pokazuje grafikon rasta (dolje).

Izvor: Europska komisija, 2014

Usklađivanje zakonodavstva o proizvodima zakonodavstvu unutarnjeg tržišta bilo je važno za poticanje industrijske konkurentnosti jer je regulatorna usklađenost na razini EU-a poduprta dobrovoljnim tehničkim normama potaknula pristup novim tržištima unutar EU-a i rezultirala poštenijim natjecanjem i jednakim pravilima tržišnog natjecanja poslovnih subjekata (Europska komisija, 2014).

Konkurentnije tržište roba

Unutarnje tržište za proizvode imalo je vodeću ulogu od početaka gospodarske integracije EU-a. Kod stavljanja proizvoda na tržište EU-a jamči se visoka razina zaštite zdravlja i sigurnosti, zaštita potrošača te zaštita okoliša. Za većinu proizvoda ujednačeni su uvjeti za njihovo stavljanje na tržište, čime je trgovina robom pojednostavljena. No, za određene proizvode, za koje nema ujednačenih uvjeta, eventualne regulatorne prepreke unutar Unije uklanjaju se načelom uzajamnog priznavanja. Proizvod koji je zakonito stavljen na tržište jedne države članice u pravilu se može slobodno kretati na unutarnjem tržištu EU-a. Država članica ne smije na svom državnom području zabraniti prodaju proizvoda koji se zakonito stavljaju na tržište u drugoj državi članici, čak i ako su ti proizvodi proizvedeni u skladu s tehničkim propisima različitim od onih koji se primjenjuju na domaće proizvode.

Kako bi se ojačala konkurencija na tržištu roba, **EU je zajedno sa državama članicama, uključujući i Hrvatsku, uklonila prepreke i ujednačila (harmonizirala) uvjete prekogranične trgovine mnogim vrstama roba. Time se stvaraju jednaki uvjeti i pruža se podrška industrijskoj proizvodnji**. Prioritet Unije u jačanju jedinstvenog tržišta roba je daljnje pojednostavljenje i smanjenje broja propisa

o proizvodima pa čak i izravna primjena EU pravila (kroz uredbe). Prelaskom s direktiva na uredbe pridonijelo bi se otklanjanju dodatne pravne neizvjesnosti oko kvalitete prijenosa propisa u nacionalna zakonodavstva. Poduzeća bi imala više sigurnosti, uz manje birokracije. Stoga će, ovisno o procjeni od slučaja do slučaja, Europska komisija odsad prvenstvo davati uredbama kao glavnom izvoru prava Unije za poduzeća i tijela kako bi se izbjeglo prekomjerno reguliranje i broj prekršaja maksimalno smanjio (Europska komisija, 2014). Također, prednost slobode kretanja roba u EU je i oslobođenje od plaćanja carina u prekograničnoj trgovini. Također, zabranjuju se količinska ograničenja te nacionalne mjere s istovrsnim učinkom količinskog ograničenja uvoza i izvoza između država članica EU-a. **EU planira povećanje sigurnosti proizvoda i nadzora nad tržištem.** Unija ide za jedinstvenim pravnim sustavom tržišnog nadzora proizvoda, čime će se ukloniti preklapanja i neujednačenosti. Propisi i procedure će se ujednačiti u području neprehrambenih proizvoda što će u konačnici omogućiti bolju zaštitu potrošača i drugih korisnika, zaštitu ljudskog zdravlja i sigurnosti, zaštitu okoliša, jednake uvjete poslovanja za gospodarske subjekte, smanjenje administrativnih prepreka te u konačnici učinkovitije tržište.

Lakši pristup tržištu usluga

Ulaskom u 21. stoljeće, Europska unija se suočila sa fragmentiranim tržištem usluga. Tržište roba se počelo integrirati mnogo ranije, a pogotovo od 1993. S jedne strane, sve se više naglašavala važnost rastućeg uslužnog sektora u jačanju konkurentnosti, zaposlenosti i inovacija, a s druge strane, tržište usluga je bilo daleko od integracije, kako bi se moglo govoriti o stvarnom jedinstvenom tržištu. Danas postoji okvir za integraciju i otvaranje europskog tržišta usluga te pojednostavljenje uvjeta poslovanja, **smanjenjem administrativnih prepreka pravu poslovnog nastana i slobodi pružanja usluga.** Poticaj olakšanja uvjeta samozapošljavanja (mladih) zapravo je ključan. Radi se o velikom potencijalu koji se otvorio s liberalizacijom europskog tržišta usluga, a taj proces još nije dovršen.

Konkretno, primjena prava EU-a o slobodi poslovnog nastana i prekograničnog pružanja usluga odnosi se na široki segment privatnih tržišnih usluga kao što su profesionalne poslovne usluge (PBS), ICT, kreativne industrije, privatno obrazovanje, trgovina, graditeljstvo, turizam, ugostiteljstvo, nekretnine, privatne usluge u kulturi i skrbi, razne slobodne profesije i dr, uključujući većinu obrtničkih usluga, kao i većinu djelatnosti za koje su potrebne profesionalne kvalifikacije. Ujedno je otvoren slobodan prostor za razvoj novih usluga. Dodatno, sloboda poslovnog nastana vrijedi još i za usluge pošte, gospodarenja otpadom, intelektualnog vlasništva i posredovanja pri zapošljavanju. Ostale uslužne djelatnosti nisu horizontalno obuhvaćene liberalizacijom prema pravilima EU-a. Dijelom je to zato što se u europskom kontekstu uglavnom radi o pretežito javnim uslugama, ili zato što su pojedini sektori posebno regulirani u EU. Ipak, važan razlog izuzeća od liberalizacije stoji u protekcionizmu. Unatoč tome pojedini sektori se nastoje liberalizirati, kao što je primjer telekomunikacijskog sektora. Nužno je i otvaranje sektora prometa, financijskih usluga, audiovizualnih medija i igara na sreću. Liberalizacija tržišta

zdravstva i iskorištavanje potencijala privatnog zdravstva imat će sve važniju ulogu. Na kraju ostaju usluge privatne zaštite koje su važne u kontekstu privatizacije sigurnosti te klasične sigurnosne usluge (policija, obrana i obavještajna djelatnost), za koje već postoje primjeri djelomičnog otvaranja tržišta, ponajviše u smjeru outsourcinga.

Kako bi se olakšao pristup tržištima usluga država članica, Direktivom o uslugama postavljena su načela za **administrativno pojednostavljenje i uklanjanje regulatornih prepreka.** **Administrativni uvjeti za pružanje usluga** moraju biti jasni, nedvosmisleni i razmjerni svojoj svrsi, bez postavljanja mnogostrukih, dodatnih i opterećujućih zahtjeva.

Prilikom ishođenja odobrenja za obavljanje uslužnih djelatnosti, na trajnoj ili privremenoj osnovi, nadležna tijela državne uprave su dužna jednako postupati pod istim uvjetima, bez diskriminacije. Zahtjev za pokretanje upravnog postupka može se poslati i elektroničkim putem. Rok za izdavanje odobrenja je 30 dana od uredno podnesenog zahtjeva. Ukoliko nakon isteka navedenog roka pružatelj usluge ne dobije rješenje nadležnog tijela, to znači da se zahtjev smatra usvojenim. Administrativno odobrenje za pružanje usluga ne smije biti ograničeno glede trajanja.

Ne smije se postavljati brojčana kvota na izdavanje odobrenja. Ne smije se od pružatelja usluge zahtijevati ponovno ispunjavanje uvjeta koji su istovrijedni ili po vrsti i svrsi usporedivi s uvjetima koji su već ispunjeni u Hrvatskoj ili u drugoj državi ugovornici Europskog gospodarskog prostora. Nadležna tijela trebaju priznati dokumente koji su skenirani i u kopiji, jednako kao i u originalu.

Ne smije se pružatelju usluga ishođenje odobrenja uvjetovati postojanjem prethodne registracije i dozvole za obavljanje neke djelatnosti, ako ju već ima u matičnoj državi članici. U mnogim sektorima su već uklonjene brojne prepreke, a tamo gdje su još ostale, potrebno ih je ukloniti: potrebno je ukloniti ograničenje slobode pružanja više vrsta usluga tj. obavljanja multidisciplinarnih djelatnosti. Zabranjeni su izravno ili neizravno diskriminativni i ograničavajući uvjeti glede teritorija, državljanstva, prebivališta, vlasništva u kapitalu, dioničarstva, upravljačkih i nadzornih struktura i pravnog oblika. Zabranjena su količinska ili teritorijalna ograničenja broja pružatelja usluga ovisno o broju stanovnika ili geografskoj udaljenosti. Obveze ispitivanja tržišne potražnje i tržišne opravdanosti pružanja usluga, o kojima bi ovisilo izdavanje odobrenja za započinjanje uslužne djelatnosti, moraju se ukinuti. Dovoljno je osnovati samo jedno sjedište poslovanja, a istovremeno se ne smije postaviti ograničenje osnivanje više sjedišta tj. ureda.

Ne smije se zabraniti uspostava određenog oblika poslovno-uredske infrastrukture ili poslovanje uvjetovati upotrebom određene opreme i materijala. Fiksne minimalne i maksimalne tarife trebaju se ukloniti u korist tržišnih cijena usluga, shodno dobrovoljnom dogovoru s potrošačima. Potrebno je izbjegavati uvjetovanje minimalnog broja zaposlenih, čime se povećavaju

troškovi rada. Pružateljima usluga se ne smije uvjetovati primjena specifičnih ugovornih sporazuma s potrošačima, kojima bi se sprječavalo ili ograničavalo pružanje usluga. Ne smiju se reguliranim profesijama ograničavati tržišne komunikacije, kao primjerice zabranama oglašavanja u pojedinim djelatnostima. Ne smije se pružatelju usluge nametati obveza dodatnog osiguranja koje je istovrijedno već postojećem te se priznaje istovrijedno osiguranje sklopljeno bilo gdje u EU.

Kako bi se olakšali uvjeti poslovanja na hrvatskom i europskom tržištu usluga i roba Ministarstvo gospodarstva:

- Odlučno nastavlja s međuresornim poticanjem uklanjanja regulatornih prepreka i administrativnih opterećenja slobodnijem tržištu usluga i roba u Hrvatskoj, za što je potrebna suradnja s nizom državnih tijela.
- Koordinira prekogranično obavješćivanje o uvjetima poslovanja na tržištu usluga te prekograničnu razmjenu podataka važnih za tržište usluga, kako bi se potaknulo uklanjanje neopravdanih regulatornih prepreka i ubrzali uvjeti započinjanja uslužnih djelatnosti, putem Informacijskog sustava unutarnjeg tržišta (IMI).
- Koordiniramo prekograničnu razmjenu podataka važnih za tržište usluga, kako bi se ubrzali uvjeti započinjanja uslužnih djelatnosti, i to putem Informacijskog sustava unutarnjeg tržišta (IMI).
- Koordinira prekogranično obavješćivanje o tehničkim propisima za robe, odnosno potiče uklanjanje eventualnih regulatornih prepreka slobodi kretanja roba, putem baze podataka TRIS.
- Pomaže građanima i poduzećima u rješavanju prekograničnih problema nastalih nepravilnom primjenom prava od strane javne vlasti putem SOLVIT sustav.

III. AKTIVNA INFORMACIJSKA PODRŠKA I POMOĆ IZVOZNICIMA I PODUZETNICIMA

Od pristupanja u EU, pri Ministarstvu gospodarstva i njegovim partnerskim institucijama djeluju mnoge kontaktne točke i IT alati koji građanima, poslovnom sektoru i tijelima javne uprave pružaju podršku kroz brz, besplatan i interaktivan pristup ključnim informacijama o pravima, slobodama i mogućnostima poslovanja na unutarnjem tržištu EU-a:

- potrošačima pružaju informacije o njihovim pravima u prekograničnoj kupovini te im pružaju pomoć prilikom podnošenja pritužbi i rješavanja sporova s trgovcima (Europski potrošački centar Hrvatska)
- informiraju zainteresiranu javnost o planiranom donošenju nacionalnih tehničkih propisa na razini cijele EU (te

Norveške, Lihtenštajna, Islanda Švicarske i Turske) (TRIS - Informacijski sustav tehničkih propisa)

- pružaju informacije o nacionalnim tehničkim propisima za proizvode koji su specifični za pojedinu državu članicu EU-a te o načelu uzajamnog priznavanja proizvoda, a u svrhu stavljanja proizvoda na tržište (Kontaktna točka za proizvode)
- ubrzavaju ispunjavanje uvjeta za započinjanje i obavljanje uslužne djelatnosti u drugoj državi članici EU-a, tako što hrvatska tijela elektronički razmjenjuju prekogranične administrativne podatke sa nadležnim tijelima iz te države članice EU-a (Informacijski sustav unutarnjeg tržišta - IMI sustav)
- pomažu građanima i tvrtkama u rješavanju njihovih problema s tijelima javne vlasti drugih država članica EU-a zbog mogućeg kršenja njihovih prava i sloboda koje vrijede na tržištu EU-a (Centar SOLVIT Hrvatska)
- pružaju informacije o uvjetima poslovanja u Hrvatskoj, prvenstveno za pravo poslovnog nastana i slobodu pružanja usluga, te također omogućuju registraciju poslovanja u Hrvatskoj (Jedinstvena kontaktna točka za usluge).

Osim u Ministarstvu gospodarstva, u Hrvatskoj općenito djeluje velik broj kontaktnih točaka i alata, uspostavljenih u različitim tijelima državne uprave i institucijama, koji pružaju informacije i pomoć u ostvarivanju prava i mogućnosti na unutarnjem tržištu EU-a. Kako bi se olakšalo snalaženje i usmjerilo na prave kontakte, Ministarstvo gospodarstva je uspostavilo **Centar unutarnjeg tržišta EU - CUT (www.cut.hr)**. CUT, putem internetskog portala, **objedinjava postojeće kontaktne točke, IT alate i nadležna tijela te na taj način omogućava jedinstven pristup informacijama na unutarnjem tržištu EU-a**. Time se minimiziraju lutanja između različitih tijela javne uprave, a koordinacijom postojećih kontaktnih točaka i alata te umrežavanjem hrvatskih nadležnih tijela, omogućava se pojednostavljenje pristupa informacijama, povećanje transparentnosti i ostvarivanja sloboda i prava EU-a u Hrvatskoj. CUT služi kao bitna informacijska podrška hrvatskim izvoznicima za lakši pristup tržištu EU-a.

HRVATSKA JE IZNAD EU PROSJEKA

Europska komisija prati uspješnost država članica u upravljanju okvirom i alatima za jedinstveno tržište kroz Single Market Scoreboard. Hrvatska je iznad EU prosjeka u korištenju sustava IMI i zadovoljavajuće za funkcioniranje sustava SOLVIT. Slabo je ocijenjena Jedinstvena kontaktna točka za usluge za koju je zakonski nadležna Hrvatska gospodarska komora. Zato se prema pravnim kriterijima EU-a proširuje opseg poslovnih informacija i priprema se razvoj e-procedura za pokretanje posla. Deficit prijenosa direktiva u nacionalno zakonodavstvo je samo 0,1%, što je najbolji rezultat EU-a. Također, Europska komisija izražava zadovoljstvo hrvatskim angažmanom na promociji i daljnjem unapređenju sadržaja portala Vaša Europa, što je u nadležnosti Ministarstva gospodarstva i Vlade.

U suvremenom gospodarstvu potrebno je učiniti apsolutno sve kako bi se što više olakšalo započinjanje poslovne djelatnosti. Zato se u okviru Centra unutarnjeg tržišta razvija **elektronička Jedinствена kontaktna točka za usluge**. Svaka država članica EU-a, a tako i Hrvatska, treba omogućiti laku dostupnost informacija o uvjetima poslovanja, na jednom mjestu. Radi se o sadržaju poslovnih informacija od započinjanja do zatvaranja poslovanja te za sve djelatnosti, pogotovo uslužne djelatnosti. Zato pri Hrvatskoj gospodarskoj komori postoji Odjel za poslovne informacije. Također, u planu je srednjoročno razviti i elektronički pristup procedurama za započinjanje poslovanja (osnivanje sjedišta i dobivanje odobrenja za pojedine djelatnosti). Naime, nakon razvoja e-usluga za građane, u planu je proširenje e-usluga i na poslovne subjekte kroz portal za e-poslovanje, a temeljem državne informacijske infrastrukture, odnosno Nacionalnog identifikacijsko autentifikacijskog sustava (NIAS). Bitno je istaknuti kako razvoj e-procedura ovisi o spremnosti nadležnih tijela za digitalizaciju, na čemu zajednički inzistiraju Ministarstvo gospodarstva i Europska komisija. U konačnici, radi se o one-stop-shop pristupu, kojim se bitno skraćuje vrijeme i procedure potrebne za započinjanje posla. Time se olakšava razvoj poduzetništva, novih poslova i samozapošljavanja te povećanje investicija. Radi se o bitnom indikatoru konkurentnosti poslovne klime kojeg mjere Svjetska banka i Svjetski gospodarski forum. **Kada hrvatski izvoznik želi započeti posao u drugoj državi članici EU-a ili samo prekogranično pružati usluge, sve dostupne informacije može dobiti putem EUGO mreže jedinstvenih kontaktnih točaka.**

Pojednostavljenje uvjeta poslovnog nastana i pružanja usluga te općenito poslovne klime, uključujući razvoj elektroničke Jedinствене kontaktne točke za usluge, sastavni je dio Nacionalnog programa reformi 2015., Nacionalnog programa reformi 2014. kao i Ekonomskog programa RH 2013., a slijedom Godišnjeg pregleda rasta EU-a (Annual Growth Survey 2014) u okviru strategije Europa 2020, zaključaka Radne skupine za konkurentnost i rast Vijeća EU-a, kao i Europskog vijeća, preporuka Europske komisije i nove „Frontrunners“ inicijative naprednih država članica EU-a za daljnju liberalizaciju tržišta.

Kako bi se olakšalo započinjanje poslovanja i time potaknulo više zapošljavanja i investicija Ministarstvo gospodarstva pruža informacije:

- o uvjetima poslovanja u Hrvatskoj (od započinjanja do zatvaranja posla te uvjetima za obavljanje pojedinih djelatnosti, prije svega u području tržišta usluga) putem Jedinствене

kontaktne točke za usluge (www.psc.hr). Ujedno, imamo snažan interes za poticanje međuresornog razvoja e-procedura za osnivanje sjedišta poslovanja obrta i tvrtki te dobivanje dozvola za djelatnosti, putem NIAS platforme za e-poslovanje.

- hrvatskim izvoznicima za lakše započinjanje poslovanja i prekogranični pristup europskom tržištu putem EUGO mreže jedinstvenih kontaktnih točaka za usluge.

- o poslovanju u Hrvatskoj putem portala Vaša Europa-poslovanje.

- o nacionalnim tehničkim propisima za proizvode te informacije o uzajamnom priznavanju određenih vrsta proizvoda putem Kontaktne točke za proizvode.

IV. KVALITETOM DO KONKURENTNIJEG POSLOVANJA HRVATSKIH PODUZETNIKA I ZVOZNIKA

Srednjoročno, moguće je očekivati različite trendove na europskom tržištu roba i usluga. Primjerice, s jačanjem konkurencije moguće je daljnje restrukturiranje poslovanja kao i usmjeravanje na proizvode više dodane vrijednosti i složenosti. Razvoj digitalnih vještina te njihova primjena u praksi kod sve više poduzeća, jedan je od potencijala modernog razvoja.

Kako bi išlo ukorak s tehnološkim promjenama, tržište EU-a se nastavlja razvijati u suradnji s dionicima i stvarati bolje propise kojima se jamči stabilnost regulatornog okvira, bez stvaranja dodatnih opterećenja poslovnom sektoru. Da bi ostalo konkurentno, europskom tržištu je **potreban regulatorni okvir bez prepreka za usvajanjem novih tehnologija i uvođenjem inovacija na tržište**. Zakonodavstvom i normama EU-a mora se omogućiti brzo stavljanje novih proizvoda, usluga i tehnologija na tržište kako bi se iskoristila početna prednost na globalnom tržištu (Europska komisija, 2014).

Kvaliteta poslovanja je bitan faktor konkurentnosti na tržištu EU-a pa korištenjem normi, kao jednog od jamstva kvalitete, bitno se smanjuje opravdanje za velikim reguliranjem tržišta. Postavljene dobrovoljno na tržištu, a ne kao obveza država članica, norme omogućuju poslovnim subjektima povećanje konkurentnosti.

Provođenjem normizacije kao i akreditacije jamči se da robe i usluge na tržištu ostvaruju visoki stupanj zaštite potrošača i okoliša. Potiču se pouzdana ispitivanja i mjerenja koja smanjuju proizvodne troškove, nedostatke na proizvodima, potiču inovacije i pomažu pri odlučivanju i procjenjivanju rizika. **Vjerodostojni certifikati za proizvode** povećavaju povjerenje potrošača u poslovni sektor te povećavaju konkurentnost i olakšani pristup novim tržištima. Izborom akreditirane organizacije dobivaju se mjerodavni pružatelji usluga i pouzdani poslovni partneri. Hrvatska ima 27 prijavljenih prethodno akreditiranih tijela koja na tržištu EU-a pružaju usluge ocjenjivanja sukladnosti proizvoda i usluga sa tehničkim propisima i normama.

Važnost normizacije za radna mjesta i rast gospodarstva Europska komisija vidi u šest brzorastućih područja: 1. tehnologija za naprednu proizvodnju, 2. ključne razvojne tehnologije (KET), 3. proizvodi na biološkoj osnovi, 4. održiva industrijska politika, 5.

gradnja i sirovine, 6. čista vozila te pametne mreže. Europska komisija je odredila strateške prioritete za europsku normizaciju u područjima kao što su: proizvodi na biološkoj osnovi uključujući biogoriva, gradnja i proizvodi za gradnju, ekološki dizajn i proizvodi povezani s energijom, recikliranje otpada, poštanske usluge te kvaliteta zraka i industrijske emisije. Uz navedeno, očekuje se objava novih normi i u drugim područjima povezanim s inovacijama i novim tehnologijama, kao i objava novih usklađenih europskih normi koje služe kao podrška primjeni europskog zakonodavstva, a doprinose jačanju unutarnjeg tržišta roba i usluga. To su posebno one u područjima: sigurnosti djece, sigurnosti potrošačkih proizvoda, kvalitete i sigurnosti hrane za ljude i životinje, duhanskih proizvoda, kozmetičkih proizvoda, sastava vlakana tekstilnih proizvoda, gnojiva, kopnenog prometa, e-tereta, vodnog i zračnog prometa, alternativnog goriva i povezane infrastrukture, bežične komunikacije, usluge zdravstvene skrbi, medicinskih proizvoda, mjernih instrumenata, tlačne opreme itd.

Digital agenda for Europe

Glede Digitalne agende za Europu, očekuje se razvoj novih normi u području interoperabilnosti među proizvodima, uslugama, aplikacijama i digitalnim sadržajem iz područja informacijskih i komunikacijskih tehnologija (ICT), koji je od presudne važnosti za izgradnju učinkovitog digitalnog tržišta. Objava novih normi očekuje se području e-zdravstva, identifikacije putem radijske frekvencije (RFID), e-vještina i e-učenja, rješavanja sporova elektroničkim putem (ODR) za e-trgovinu, elektroničke identifikacije i usluga povjerenja u elektroničke transakcije, uključujući e-potpise, kartična, elektronička i mobilna plaćanja, inteligentnih prometnih sustava (ITS), mapiranja širokopojasne infrastrukture, e-nabave i e-kataloga.

Ministarstvo gospodarstva (u suradnji sa Hrvatskim zavodom za norme i Hrvatskom akreditacijskom agencijom), provodi sljedeće horizontalne mjere:

- Kao alternativa jakim regulacijama, potiče povoljniji i jednostavniji pristup normama te sudjelovanje što većeg broja dionika unutarnjeg tržišta u postupku prihvatanja dobrovoljnih normi, pogotovo na tržištu usluga
- Provodi edukaciju poslovnih subjekata o prednostima uvođenja dobrovoljnih normi za konkurentnost poslovanja na izvoznim europskim tržištima.
- Potiče uvođenje normizacije i upravljanja kvalitetom u obrazovne kurikulume.
- Nastoji povećati broj akreditiranih institucija (laboratorija, certifikacijskih i inspekcijskih tijela) potrebnih za provedbu novih tehničkih propisa, usklađenih sa zakonodavstvom EU-a (za sigurnost proizvoda, zaštitu okoliša, zaštitu zdravlja, zaštitu potrošača).

Autor članka: **Daniel Hinšt**
voditelj Službe za [usluge](#)
i [Centar unutarnjeg tržišta EU](#)
Uprava za trgovinu i unutarnje tržišta
Ministarstvo gospodarstva

E-publikacije Ministarstva gospodarstva dostupne su vam na mrežnim mjestima:

<http://www.mingo.hr/page/kategorija/e-publikacije>

<http://www.cut.hr/publikacije>

Reference

Ministarstvo gospodarstva (2014):
<http://www.mingo.hr/page/kategorija/slobodno-trziste-usluga> i
<http://www.mingo.hr/page/kategorija/sloboda-kretanja-roba>
Centar unutarnjeg tržišta EU: www.cut.hr
Hrvatski zavod za norme, www.hzn.hr i Hrvatska akreditacijska agencija,
www.akreditacija.hr
Europska komisija (2014): Za europsku industrijsku renesansu <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX:52014DC0014>
Europska komisija (2014): Vizija unutarnjeg tržišta industrijskih proizvoda
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2014:0025:FIN:HR:PDF>

Europska komisija (2013): Godišnji pregled rasta 2014
http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/2014/ags2014_en.pdf
Europska komisija (2012): Single Market Act – Together for New Growth
http://ec.europa.eu/internal_market/smact/docs/single-market-act2_en.pdf
Europska komisija (2011): A Strategic Vision for European standards: Moving forward to enhance and accelerate the sustainable growth of the European economy by 2020

